



บทบาทหน้าที่กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

โดย

นายรัช ไชยเดช

ผู้อำนวยการกลุ่มงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน
กองคุ้มครองแรงงาน



ขอบเขตเนื้อหา

1. ขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับคดีแรงงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ
2. การสืบสวนสอบสวน
3. การดำเนินคดี
4. การคุ้มครองสิทธิประโยชน์



ขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับคดีแรงงาน ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ



ขั้นตอนปฏิบัติเกี่ยวกับคดีแรงงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ

1. การวางแผนและการเตรียมการเข้าตรวจแรงงาน
(Labour Inspection Planning)
2. การตรวจสอบสถานประกอบกิจการ
3. การคุ้มครองสวัสดิภาพและการส่งต่อเพื่อรับบริการและการช่วยเหลือ
(Referral Mechanism)
4. การคัดแยกผู้เสียหาย



1. การวางแผนและการเตรียมการเข้าตรวจแรงงาน (Labour Inspection Planning)

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ พื้นที่และสถานประกอบการ

โดยวิเคราะห์จากฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ รายงานการปฏิบัติตามกฎหมายของสถานประกอบการ ทะเบียนลูกจ้างรวมถึงการรวบรวม ตรวจสอบข้อมูล ข้อเท็จจริง สืบหาข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กรณีการตรวจแรงงานในกิจการประมงทะเล พนักงานตรวจแรงงานควรพิจารณาวางแผนการตรวจที่สอดคล้องกับรูปแบบการตรวจแรงงานที่นำมาใช้ ประกอบด้วย

- 1) การตรวจสถานประกอบการซึ่งเป็นสำนักงานบนฝั่ง
- 2) การตรวจเรือประมงบนฝั่ง เป็นการตรวจแรงงานก่อนที่เรือออกไปทำการประมงหรือขณะเรือเข้าฝั่งหลังทำประมง ซึ่งเรือเป็นสถานที่ทำงานของลูกจ้างอันถือเป็นสถานประกอบการ
- 3) การตรวจขณะที่เรือออกทำประมงกลางทะเล ซึ่งพนักงานตรวจแรงงานอาจทำการตรวจร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมประมง กรมเจ้าท่า หรือศรชล.



1. การวางแผนและการเตรียมการเข้าตรวจแรงงาน (Labour Inspection Planning)

2. การรวบรวมข้อมูลที่จำเป็น จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ

1) ข้อมูลภายในของพนักงานตรวจแรงงาน เช่น แบบสภาพการจ้างและสภาพการทำงาน (แบบ คร.11) ทะเบียนลูกจ้างเรือประมงทะเล หลักฐานรายงานตัวของแรงงานในงานประมงทะเล สัญญาจ้าง ข้อมูลการสำรวจหรือทะเบียนสถานประกอบกิจการ ซึ่งจะมีข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ตั้งประเภทของกิจการ เจ้าของสถานประกอบการ จำนวนลูกจ้าง และสภาพการทำงาน เป็นต้น

2) ข้อมูลภายนอกจากแหล่งอื่น ได้แก่ ข้อมูลการร้องเรียนจากลูกจ้าง หรือญาติหรือพลเมืองดีที่ทราบการกระทำความผิด ข้อมูลการร้องเรียนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ (Hotline) ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต รายงานข่าวจากสื่อมวลชน

3) ข้อมูลจากหน่วยราชการอื่น

- การจดทะเบียนนิติบุคคล การจดทะเบียนพาณิชย์ สถานที่ตั้ง ประเภทของกิจการ
- กรรมการนิติบุคคล เจ้าของสถานประกอบการ - การจดทะเบียนหรือขออนุญาตใช้แรงงานต่างด้าว
- ข้อมูลการเสียภาษีหรือประกันสังคม - การจดทะเบียนเรือ เจ้าของกรรมสิทธิ์เรือ
- ใบขออนุญาตให้คนทำการงานเรือประมงขนาดตั้งแต่ 30 ตันกรอสขึ้นไปบัญชีคนทำการงานในเรือประมง
- บัญชีคนประจำเรือ หนังสือเดินทาง หนังสือคนประจำเรือ
- ข้อมูลการตรวจด้านความปลอดภัย



1. การวางแผนและการเตรียมการเข้าตรวจแรงงาน (Labour Inspection Planning)

3. การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร อาทิ จำนวนพนักงานตรวจแรงงาน ล่ามแปลภาษาใน
จำนวนที่เพียงพอ

4. การเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์ อาทิ กล้องถ่ายรูป ฮาร์ดดิสก์แบบพกพา วิทยุสื่อสารหรือ
โทรศัพท์เคลื่อนที่ แผนที่และยานพาหนะที่ใช้เพื่อการเดินทาง

5. การเตรียมความพร้อมด้านเอกสารอ้างอิง เช่น กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง แบบฟอร์ม
ต่าง ๆ แบบบันทึกข้อมูล และแบบประเมินสภาพการทำงานและสภาพการจ้าง



1. การวางแผนและการเตรียมการเข้าตรวจแรงงาน (Labour Inspection Planning)

6. การเตรียมความพร้อมด้านการประสานงาน

การประสานงานหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมดำเนินการ ขอความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การใช้แรงงานเด็กหรือการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ในส่วนภูมิภาคให้แจ้งชุดปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด (ศปคม. จังหวัด) ในกรุงเทพมหานครให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีอำนาจ เช่น กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ (บก.ปคม.) หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจแห่งท้องที่อันเป็นที่ตั้งของสถานประกอบกิจการ หรือสถานที่ทำงาน และสำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก (สปป.) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เพื่อร่วมดำเนินการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนต่อไป



1. การวางแผนและการเตรียมการเข้าตรวจแรงงาน (Labour Inspection Planning)

7. การร่วมมือกับพนักงานสอบสวน

พนักงานตรวจแรงงานควรให้ความร่วมมือกับพนักงานสอบสวนในการหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม เพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานสอบสวนในการตัดแยกผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการเพื่อสนับสนุนการดำเนินคดี และเพื่อให้พนักงานตรวจแรงงานแน่ใจว่าผู้เสียหายนั้นจะได้รับความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551

8. การรวบรวมข้อเท็จจริง

พนักงานตรวจแรงงานรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในกรณีที่เห็นว่านายจ้างได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป



1. การวางแผนและการเตรียมการเข้าตรวจแรงงาน (Labour Inspection Planning)

9. การปฏิบัติในกรณีแรงงานเด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี

ในกรณีที่เป็นแรงงานเด็ก ไม่ว่าจะเป็เด็กไทยในประเทศ เด็กไทยในต่างประเทศ เด็กต่างด้าว หรือเด็กที่มีได้มีสัญชาติไทยแต่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรหรือเคยมีภูมิลำเนาหรือมีสถานอยู่อาศัยในราชอาณาจักร หากตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านแรงงานให้เจ้าหน้าที่กระทรวงแรงงานดูแลเด็กเป็นกรณีพิเศษ และจัดให้อยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมไม่ปะปนกับกลุ่มแรงงานที่กระทำผิดทั่วไป ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก และประสานส่งต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) หรือกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อดำเนินการตามหลักการว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานเด็กในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- 1) กรณีที่พบเด็กที่ถูกใช้แรงงานโดยมิชอบด้วยกฎหมายแม้เป็นบุคคลที่มีได้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านแรงงานให้เจ้าหน้าที่กระทรวงแรงงานดูแล และปฏิบัติเช่นเดียวกับการปฏิบัติต่อแรงงานเด็กตามที่กล่าวมาข้างต้น
- 2) กรณีเด็กถูกค้ามนุษย์เพื่อประโยชน์ด้านแรงงานให้ถือว่าเป็นการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุด (ตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 182) จำเป็นต้องมีการช่วยเหลือเด็กอย่างเร่งด่วน และดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดโดยทันที เด็กที่ได้รับการช่วยเหลือออกมาจากสภาพการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบดังกล่าวต้องได้รับการช่วยเหลือ บำบัด ฟื้นฟู ทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างทันที่และเหมาะสม รวมทั้งต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันเด็กกลุ่มนี้ไม่ให้ถูกนำไปค้ามนุษย์ด้านแรงงานอีกต่อไปโดยให้เด็กได้รับการบริการทางการศึกษา การฝึกอบรมทักษะพัฒนาคุณภาพชีวิต จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในบางกรณีอาจมีการส่งเสริมอาชีพสำหรับครอบครัวตามความจำเป็นโดยให้เป็นความร่วมมือระหว่างกระทรวงแรงงานและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์



2. การตรวจสอบสถานประกอบกิจการ

การเข้าไปตรวจในสถานประกอบกิจการถือเป็นการปฏิบัติงานที่สำคัญที่สุดของพนักงานตรวจแรงงานเพื่อตรวจสอบว่า สถานประกอบกิจการดังกล่าวได้ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน มีสภาพการจ้างและสภาพการทำงานเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีการละเมิดสิทธิแรงงานในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการบังคับใช้แรงงาน การใช้แรงงานเด็กผิดกฎหมายหรือการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน จึงควรดำเนินการตรวจสอบดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบและสอบถามและการสัมภาษณ์

การตรวจสอบและสอบถามและการสัมภาษณ์ฝ่ายบริการ ฝ่ายบุคคล เจ้าของสถานประกอบการและการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนด หากมีกรณีสงสัยพนักงานตรวจแรงงานมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง รวมทั้งส่งหลักฐานหรือเอกสารต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย



2. การตรวจสอบสถานประกอบกิจการ

2. การประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับการจ้างงานและสภาพการทำงาน

เมื่อพนักงานตรวจแรงงานเข้าไปตรวจสอบสภาพการจ้างในสถานประกอบกิจการ พนักงานตรวจแรงงานอาจจะพบสัญญาณบอเหตุแรงงานบังคับ การใช้แรงงานเด็กโดยผิดกฎหมาย หรือการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ดังนั้นพนักงานตรวจแรงงานควรมีความรู้เกี่ยวกับสัญญาณบอเหตุที่บ่งบอกถึงการเป็นแรงงานบังคับ ดังต่อไปนี้

- * ความรุนแรงทางกาย
- * การจำกัดเสรีภาพทางกายภาพ
- * การข่มขู่หรือการจำกัดเสรีภาพในการตัดสินใจ
- * การถูกบังคับให้จ่ายเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ
- * การยึดค่าจ้างหรือการไม่จ่ายค่าจ้าง
- * การยึดเอกสารประจำตัว



3. การคุ้มครองสวัสดิภาพและการส่งต่อเพื่อรับบริการและการช่วยเหลือ (Referral Mechanism)

หากพบว่ามี การบังคับใช้แรงงาน แรงงานเด็กหรือการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน พนักงานตรวจแรงงานควรให้การคุ้มครองสวัสดิภาพเบื้องต้นแก่แรงงาน โดยประสานภาคีเครือข่ายและชุดปฏิบัติการฯ ของจังหวัดตามบันทึกข้อตกลงฯ ระดับพื้นที่เพื่อช่วยเหลือออกมาจากเรือประมง สถานประกอบกิจการ หรือสถานที่ทำงาน หรือสถานที่อื่นใด ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความปลอดภัย กระบวนการ และวิธีการในการคัดแยกผู้เสียหาย และสถานที่ที่จะนำตัวผู้เสียหายไปไว้ในความดูแล

1. การคุ้มครองแรงงานเด็ก ในกรณีที่เป็นแรงงานเด็กไม่ว่าจะเป็นเด็กไทย เด็กต่างด้าว หากตกเป็นผู้เสียหายด้านแรงงาน

- ให้พนักงานตรวจแรงงานดูแลเด็กเป็นกรณีพิเศษ จัดให้อยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม ไม่ปะปนกับกลุ่มแรงงานอื่น
- ประสานส่งต่อบ้านพักเด็กและครอบครัว กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์โดยเร็ว
- ในกรณีที่พบเด็กที่ถูกใช้แรงงานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย แม้เด็กจะมีได้ตกเป็นผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ หรือการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ให้แจ้งเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เพื่อช่วยเหลือเด็กออกจากสถานประกอบการ และส่งตัวเด็กให้อยู่ในความดูแลของหน่วยงานกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์



3. การคุ้มครองสวัสดิภาพและการส่งต่อเพื่อรับบริการและการช่วยเหลือ (Referral Mechanism)

2. การประสานและส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกรณีพบผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ

หากพบว่ามีผู้เสียหายการบังคับใช้แรงงานหรือการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน พนักงานตรวจแรงงานอาจต้องประสานส่งต่อผู้เสียหายไปยังกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพ

ในระหว่างดำเนินคดี ดังนี้

- กรณีเป็นแรงงานต่างด้าว หากยินยอมเข้ารับการคุ้มครองในระหว่างดำเนินคดี จะต้องส่งไปที่สถานคุ้มครองฯ ในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- หากเป็นแรงงานไทย จะเข้ารับการคุ้มครองในระหว่างดำเนินคดี หรือกลับภูมิลำเนาในระหว่างดำเนินคดีแล้วแต่กรณี



4. การคัดแยกผู้เสียหาย

1. ขั้นตอนการเตรียมการก่อนเข้าปฏิบัติการ

1) หน่วยงานเจ้าของเรื่องที่มีเบาะแสการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์รวบรวมข้อมูล/พยานหลักฐานเบื้องต้น แล้วแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายตำรวจและ/หรือฝ่ายปกครองที่รับผิดชอบพื้นที่ทราบ เพื่อเตรียมการวางแผนก่อนปฏิบัติการ โดยไม่ต้องระบุเป้าหมายที่จะเข้าปฏิบัติการ

2) จัดให้มีการประชุมร่วมกันของทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผน/กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจนก่อนเข้าปฏิบัติการ โดยหากเป็นกรณีการบังคับใช้แรงงานที่เข้าข่ายเป็นความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์จะต้องมีผู้แทนกระทรวงแรงงานหรือเจ้าหน้าที่แรงงานในพื้นที่เข้าร่วมประชุมเตรียมการด้วย หากเป็นกรณีที่น่าเชื่อว่าจะมีเด็กเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหาย จะต้อง มีผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เข้าร่วมประชุมเตรียมการด้วย



4. การคัดแยกผู้เสียหาย

1. ขั้นตอนการเตรียมการก่อนเข้าปฏิบัติการ

3) การประชุมเตรียมความพร้อมตามข้อ 2) ต้องให้ความสำคัญในเรื่องความพร้อมของผู้ประสานงานด้านภาษา (ล่าม) สถานที่พักรอระหว่างสัมภาษณ์/คัดแยก ยานพาหนะในการเคลื่อนย้ายโดยให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องแล้วแต่กรณี เป็นผู้

ประสานงานเพื่อเตรียมความพร้อมและมอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติ

ซึ่งการจัดกำลังในแต่ละชุดอาจประกอบกำลังรวมกันเรียกว่า ๑ หน่วยงานได้ ดังนี้

- (1) ชุดบันทึกภาพสถานที่เกิดเหตุ
- (2) ชุดสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน
- (3) ชุดจับกุม
- (4) ทีมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (5) ชุดคัดแยกและเจ้าหน้าที่ประสานงานด้านภาษา (ล่าม)
- (6) ชุดช่วยเหลือผู้เสียหาย
- (7) ชุดอำนวยความสะดวกที่พัก อาหารและเครื่องดื่ม สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ
- (8) ชุดอำนวยความสะดวกยานพาหนะและการขนย้าย ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงเรื่องการขนย้ายสัมภาระของผู้เสียหาย รวมถึงผู้ติดตามด้วย



4. การคัดแยกผู้เสียหาย

2. การดำเนินการก่อนการสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกผู้เสียหายในเบื้องต้น

- 1) **หน่วยงานเจ้าของเรื่องที่มีเบาะแสการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์** จะต้องชี้แจงพฤติการณ์ และแผนประทุษกรรมของการกระทำความผิดที่มีเบาะแสในเบื้องต้น เพื่อประโยชน์ในการตั้งประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับข้อกฎหมาย และต้องอยู่ร่วมเพื่อให้ข้อมูลและ/หรือคำแนะนำ จนเสร็จสิ้นกระบวนการสัมภาษณ์ในเบื้องต้น
- 2) **สหวิชาชีพและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน ผู้ประสานงานด้านภาษา (ล่าม) และอัยการจังหวัดแล้วแต่กรณี) ต้องเข้าร่วมรับฟังข้อเท็จจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์เบื้องต้น และร่วมประชุมหารือว่าการกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวเข้าข่ายเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์หรือฐานความผิดตามกฎหมายอื่นหรือไม่และควรบันทึกภาพนิ่ง/ภาพเคลื่อนไหว กรณีมีข้อบ่งชี้ว่าจะเป็นการกระทำความผิดค้ามนุษย์ ไว้เป็นหลักฐาน



4. การคัดแยกผู้เสียหาย

2. การดำเนินการก่อนการสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกผู้เสียหายในเบื้องต้น

3) กรณีมีผู้ถูกสัมภาษณ์ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ให้ใช้บ้านพักรับรองของทางราชการ ที่พักของส่วนราชการต่างๆ ที่จัดไว้เพื่อให้เช่าเป็นสวัสดิการ หรือบ้านเช่าที่จัดเตรียมไว้เป็นสถานที่สำหรับการสัมภาษณ์เบื้องต้นเพื่อคัดแยกผู้เสียหาย โดยในส่วนกลาง ให้กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ร่วมกับกองบังคับการตำรวจนครบาล และในจังหวัดต่าง ๆ ให้ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัด สํารวจและจัดทำบัญชีล่วงหน้า ค่าใช้จ่ายในการเช่าใช้สถานที่ (ถ้ามี) ให้เบิกจ่ายจากกองทุนสืบสวนสอบสวนคดีอาญา ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

4) การสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกผู้เสียหายให้ทีมสหวิชาชีพ 1 ทีม รับผิดชอบสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลเป้าหมายไม่เกิน 3 คน

4. การคัดแยกผู้เสียหาย

3. การดำเนินการภายหลังการสัมภาษณ์คัดแยกผู้เสียหาย

เมื่อผ่านกระบวนการสัมภาษณ์แล้ว ทีมสหวิชาชีพจะนำพฤติการณ์ในภาพรวมมาร่วมประชุมหารือเพื่อวินิจฉัยว่าผู้ถูกสัมภาษณ์จัดอยู่ในกลุ่มใด และผู้ใดหรือหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ ดังนี้

- 1) **กรณีเป็นผู้เสียหาย** ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการส่งต่อให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้การคุ้มครองและช่วยเหลือผู้เสียหาย ตามมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551
- 2) **กรณีเป็นบุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหาย** ให้พนักงานสอบสวนส่งต่อให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ใช้อำนาจเพื่อคุ้มครองชั่วคราว ตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และให้พนักงานสอบสวนเร่งดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในเรื่องการตรวจร่างกาย อายุ บาดแผล โดยดำเนินการให้ทันตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด (24 ชั่วโมง ทั้งนี้ขยายได้ไม่เกิน 7 วัน) ทั้งนี้ให้กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ เป็นผู้จัดทำแบบฟอร์มคำร้องขอขยายระยะเวลาต่อศาล

4. การคัดแยกผู้เสียหาย

3. การดำเนินการภายหลังการสัมภาษณ์คัดแยกผู้เสียหาย

3) **กลุ่มบุคคลที่ทีมสหวิชาชีพมีความเห็นขัดแย้ง/รอการวินิจฉัย** ต้องสอบสวนเพิ่ม ให้พนักงานสอบสวนส่งต่อให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ใช้อำนาจตามมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 เพื่อนำส่งบ้านพักราชการ/บ้านเช่าต่อไป

4) **แรงงานต่างด้าวที่เป็นพยานแต่ไม่ใช่ผู้เสียหาย** ให้พนักงานสอบสวนส่งต่อให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ใช้อำนาจตามมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และนำเข้าบ้านพักราชการ/บ้านเช่า ที่จัดเตรียมไว้ โดยให้ฝ่ายอำนวยการศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี และครอบครัว และการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ศพดส.ตร.) ประสานกับกระทรวงมหาดไทย (กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย) สํารวจและขึ้นบัญชีไว้ให้กระทรวงแรงงาน (กรมการจัดหางาน) จัดหางาน ให้แรงงานต่างด้าวทำงาน ภายใน 15 วัน และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองกำหนด เช่น การรายงานตัวทุก 15 วัน



การสืบสวนสอบสวน



การสืบสวนสอบสวน (อุตสาหกรรมทั่วไป)

ขั้นตอนการสืบสวนสอบสวน

1. การรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
2. การดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง



การรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูล

- 1. ข้อมูลการตรวจแรงงาน** สํารวจหรือทะเบียนสถานประกอบกิจการ จากสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรุงเทพมหานครพื้นที่หรือสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดหรือข้อมูลจากการสำรวจ
- 2. นายจ้าง ลูกจ้าง ตัวแทนลูกจ้างหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง** ซึ่งอาจเป็นบุคคลในเขตบริเวณของที่ตั้งสถานประกอบกิจการตลอดจนกลุ่มเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคม (NGO)
- 3. หน่วยงานราชการต่างๆ ที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง** หรือมีหน้าที่ออกใบอนุญาตหรือจดทะเบียนให้แก่สถานประกอบกิจการไม่ว่าจะเป็นสำนักงานบริการข้อมูลธุรกิจ (ส่วนกลาง) และสำนักงานข้อมูลธุรกิจ(ส่วนภูมิภาค) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า สำนักงานทะเบียนราษฎร กรมสรรพากร กรมการจัดหางาน สำนักงานประกันสังคม กรมเจ้าท่า กรมประมง กรมโรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี



การรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูล

4. หน่วยงานภาคเอกชน เช่น สถาบันการเงิน ธนาคาร

5. แหล่งข้อมูลสาธารณะ เช่น สื่อต่างๆ

6. เอกสารเกี่ยวกับสถานประกอบการที่เกิดเหตุ ได้แก่ ใบอนุญาตประกอบการ ใบอนุญาตขายสุราหรือสุรา เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองอาคารที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการขยายผลให้ทราบว่าผู้ประกอบการแท้จริงคือใคร



การรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูล

7. เอกสารเกี่ยวกับการจ้างงาน ได้แก่ สัญญาจ้าง ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน(สถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไปต้องมี) ทะเบียนลูกจ้าง ทะเบียนการลงเวลาทำงานหรือบัตรตอก เอกสารการจ่ายค่าจ้าง เป็นต้น ทั้งนี้ ในสถานประกอบกิจการบางแห่งอาจมีการบันทึกการลงเวลาทำงานหรือการจ่ายค่าจ้างของลูกจ้างไว้ในคอมพิวเตอร์ ดังนั้น จึงควรตรวจหรือยึดแฟลชไดร์ หรือ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่พบในที่เกิดเหตุไว้เป็นหลักฐานเพื่อตรวจสอบหากไม่พบข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้นำสืบค้นต่อไป ตัวอย่างสารเคมีที่เป็นอันตราย ในสถานประกอบกิจการที่เกิดเหตุเพื่อส่งตรวจพิสูจน์หากมีการให้เด็กทำงานอันตราย

8. หลักฐานเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน หนังสือเดินทางของผู้เสียหายหรือผู้ต้องสงสัยที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ ควรถ่ายรูปหรือถ่ายวิดีโอไว้เป็นหลักฐานว่าถูกเก็บไว้ที่ใด หรือเก็บในลักษณะซุกซ่อนหรือไม่เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐาน กรณีผู้เสียหายยืนยันว่าถูกยึดเอกสารดังกล่าวไว้



การรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูล

9. หลักฐานทางการเงิน เช่น สมุดบัญชีธนาคาร บัตรเอทีเอ็ม หลักฐานการส่งเงิน สมุดจดบันทึกของแรงงาน สมุดบัญชีรายรับรายจ่ายของนายจ้าง หลักฐานการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล หลักฐานการส่งเงินประกันสังคม ตู้เซฟ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบรายได้ของแรงงาน และเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการสืบสวนความผิดฐานฟอกเงินอีกส่วนหนึ่ง

10. หลักฐานแสดงว่ามีการมีพันธนาการ เช่น กุญแจประตู กุญแจมือ โซ่ตรวน เป็นต้น

11. หลักฐานทางการสื่อสาร เช่น ข้อมูลบันทึกส่วนตัว บันทึกการทำงาน ภาพถ่าย ภาพวิดีโอ ข้อมูลในเฟซบุ๊ก ติกท็อก ไลน์หรือข้อมูลในแอปพลิเคชันต่าง ๆ บนโทรศัพท์มือถือ ใบบัตรรับเงินค่าโทรศัพท์จดหมายติดต่อกับผู้อื่น เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการสืบหาและเชื่อมโยงขบวนการค้ายาเสพติด



การรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูล

12. หากเป็นคนต่างด้าวให้ตรวจสอบหลักฐานการเดินทางและหลักฐานการเข้าเมือง ใบอนุญาตทำงานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบหานายจ้างและผู้เกี่ยวข้อง
13. รถยนต์หรือจักรยานยนต์ที่จอดใกล้เคียงสถานที่เกิดเหตุ เนื่องจากอาจมีพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องอยู่ภายในรถดังกล่าว รวมทั้งอาจทราบเบาะแสเชื่อมโยงกับผู้กระทำความผิด
14. เสื้อผ้าเครื่องใช้ของแรงงานหรือผู้เสียหาย เพื่อแสดงให้เห็นว่าแรงงานหรือผู้เสียหายพักอาศัยอยู่ในที่เกิดเหตุ
15. หลักฐานจากกล้องวงจรปิดใกล้ที่เกิดเหตุรวมถึงกล้องวงจรปิดจากตู้เอทีเอ็มบริเวณใกล้เคียง อาจทำให้เห็นการเคลื่อนไหวของผู้เสียหายหรือนายจ้างและผู้ต้องสงสัย



การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงของพนักงานตรวจแรงงาน

การสอบสวนปากคำนายจ้าง/ลูกจ้างผู้เสียหายและแรงงานเด็ก /พยาน ถือเป็นหลักฐานเบื้องต้นที่แสดงให้เห็นถึงการฝ่าฝืนกฎหมายคุ้มครองแรงงานจนนำไปสู่การบังคับใช้แรงงานของนายจ้าง พนักงานตรวจแรงงานจึงต้องสอบสวนข้อเท็จจริงให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ในกรณีที่นายจ้างลูกจ้าง ผู้เสียหายหรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยได้ให้พนักงานตรวจแรงงานจัดหาล่ามในการสอบสวน



การสอบสวนปากค่านายจ้าง ข้อควรจำ?

ถือเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับสภาพการทำงานและสภาพการจ้างทั้งหมด

1. ต้องสอบถามให้ครอบคลุมถึงสิทธิหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ทุกๆ เรื่อง
2. การสอบข้อเท็จจริงให้ทำการสอบสวนโดยเปิดเผย
3. นายจ้างมีสิทธินำทนายความหรือที่ปรึกษาของตนเข้าร่วมได้กรณีที่ทนายความหรือที่ปรึกษาให้ข้อเท็จจริงโดยที่นายจ้างไม่คัดค้านให้บันทึกไว้โดยถือว่าเป็นคำให้การของนายจ้าง เนื่องจากถ้อยคำหรือข้อชี้แจงของทนายความหรือที่ปรึกษาซึ่งแจ้งต่อพนักงานตรวจแรงงานต่อหน้านายจ้างถือเป็นการกระทำของนายจ้างนั้นด้วย แต่ถ้านายจ้างไม่ยอมรับข้อเท็จจริงใดซึ่งทนายความหรือที่ปรึกษาชี้แจงและได้คัดค้านในขณะนั้นก็ให้พนักงานตรวจแรงงานบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วย
4. ควรสอบสวนข้อเท็จจริงนายจ้างโดยใช้แบบบันทึกคำให้การ (กร.3)



การสอบสวนปากค่านายจ้าง **ประเด็นการสอบ?**

- 1.กรณีที่เป็นนิติบุคคลให้บันทึกฐานะของนายจ้าง ชื่อ นามสกุล ที่อยู่พร้อมทั้งตรวจสอบผู้ให้ถ้อยคำใน ฐานะนายจ้างจากหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลว่าบุคคลนั้นมีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้นหรือไม่
- 2.ความสัมพันธ์ในฐานะลูกจ้างนายจ้าง
- 3.สถานที่รับสมัครงานของลูกจ้าง สถานที่ทำงาน
- 4.วันที่เริ่มจ้าง วันเวลาทำงาน ตำแหน่งหน้าที่และลักษณะงานที่ลูกจ้างทำ อัตราค่าจ้าง กำหนดงดการจ่าย ค่าจ้าง สถานที่จ่ายค่าจ้าง เอกสารการลงเวลาทำงาน (โดยบันทึกการสอบสวนข้อเท็จจริงตามลำดับของเหตุการณ์ วัน เวลาและ สถานที่เกิดเหตุ)
- 5.ข้อเท็จจริงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง



การสอบสวนปากค่านายจ้าง ประเด็นการสอบ?

1. กรณีที่เป็นนิติบุคคลให้บันทึกฐานะของนายจ้าง ชื่อ นามสกุล ที่อยู่พร้อมทั้งตรวจสอบผู้ให้ถ้อยคำใน ฐานะนายจ้างจากหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลว่าบุคคลนั้นมีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้นหรือไม่
2. ความสัมพันธ์ในฐานะลูกจ้างนายจ้าง
3. สถานที่รับสมัครงานของลูกจ้าง สถานที่ทำงาน
4. วันที่เริ่มจ้าง วันเวลาทำงาน ตำแหน่งหน้าที่และลักษณะงานที่ลูกจ้างทำ อัตราค่าจ้าง กำหนดงดการจ่าย ค่าจ้าง สถานที่จ่ายค่าจ้าง เอกสารการลงเวลาทำงาน (โดยบันทึกการสอบสวนข้อเท็จจริงตามลำดับของเหตุการณ์ วัน เวลาและ สถานที่เกิดเหตุ)
5. ข้อเท็จจริงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
6. สอบถามนายจ้างว่ามีพยานหลักฐานเอกสารอื่นใดจะยื่นหรือไม่



การสอบสวนปากคำลูกจ้างผู้เสียหาย ประเด็นการสอบ?

1. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานะทั่วไปของผู้เสียหาย ชื่อ นามสกุล หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน กรณีไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนให้กรอกข้อมูลตามสำเนาบัตรอื่น อายุ ที่อยู่ ประวัติ ภูมิลำเนา ถิ่นที่อยู่ ระดับการศึกษาและความจำเป็นซึ่งอาจเป็นจุดอ่อนในการที่ทำให้ต้องตกเป็นผู้เสียหาย เช่น ความยากจน หนี้สิน เป็นต้น

2.2 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของการกระทำความผิด

การทำงาน

- เริ่มทำงานที่นี้ได้อย่างไร
- ทำงานที่นี้นานแค่ไหนแล้ว
- อธิบายเกี่ยวกับลักษณะการทำงานโดยทั่วไปที่ต้องทำในแต่ละวันมีลักษณะอย่างไร



การสอบสวนปากคำลูกจ้างผู้เสียหาย **ประเด็นการสอบ?**

การศึกษาเล่าเรียน (กรณีผู้เสียหายเป็นเด็กอายุต่ำกว่า18)

- ยังไปโรงเรียนหรือเรียนหนังสือต่อหรือไม่
- ไปโรงเรียนหรือได้เรียนหนังสือบ่อยครั้งแค่ไหน
- หยุดเรียนต่อหรือเลิกไปโรงเรียนตั้งแต่เมื่อไหร่
- เหตุใดจึงหยุดเรียนต่อหรือเลิกไปโรงเรียน



การสอบสวนปากคำลูกจ้างผู้เสียหาย ประเด็นการสอบ?

การเดินทาง

- เดินทางมาจากที่ไหน เส้นทางที่เดินทางเป็นอย่างไรบ้าง
- เดินทางมากับใคร ใช้เวลาเดินทางนานแค่ไหน
- ใครเป็นผู้ซื้อตั๋วหรือบัตรโดยสารให้
- ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมใด ๆ สำหรับการเดินทางหรือไม่



การสอบสวนปากคำลูกจ้างผู้เสียหาย ประเด็นการสอบ?

การจัดหางาน

- มีคนช่วยให้ได้ทำงานนี้หรือมีการชักชวนหรือไม่ ครอบครัวต้องจ่ายค่าดำเนินการจัดหางานหรือไม่ แล้วนายหน้าจัดหางานบอกให้รู้เรื่องงานที่จะต้องทำอะไรบ้าง งานที่ทำตรงนี้เหมือนกับที่เขาบอกหรือไม่ มีอะไรที่แตกต่างกันออกไปอย่างไรบ้าง
- ต้องหาคุ้มเงินมาเพื่อใช้กับการทำงานนี้หรือไม่
- มีสัญญาจ้างงานหรือไม่ หรือมีสัญญาจ้างงานมากกว่า 1 ฉบับไหม และมีสำเนาสัญญาจ้างงานอยู่กับตัวหรือเปล่า พอจะบอกให้ทราบได้ไหมว่า สัญญาระบุอะไรไว้บ้างและสัญญาเขียนในภาษาที่สามารถทำความเข้าใจได้หรือไม่



การสอบสวนปากคำลูกจ้างผู้เสียหาย **ประเด็นการสอบ?**

สภาพการจ้างและการทำงาน

- ชื่อนายจ้าง
- วันที่เริ่มจ้าง อัตราค่าจ้าง
- กำหนดจ่ายค่าจ้างค่าตอบแทน วิธีการจ่าย
- ตำแหน่งหน้าที่และลักษณะงานที่ทำเป็นอย่างไร
- วันทำงาน เวลาทำงาน เวลาพักร้อนหยุด การลงเวลาทำงาน
- เริ่มทำงานตั้งแต่เวลาใดถึงเวลาใด ในแต่ละวันทำงานเป็นจำนวนกี่ชั่วโมง มีเวลาพักหรือไม่
- มีการทำงานล่วงเวลาบ้างหรือไม่ แล้วได้รับค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลาบ้างหรือไม่



การสอบสวนปากคำลูกจ้างผู้เสียหาย ประเด็นการสอบ?

สภาพการจ้างและการทำงาน

- ในหนึ่งสัปดาห์ต้องทำงานกี่วันมีวันหยุดหรือไม่ วันใด
- ถูกหักค่าจ้างหรือไม่ เป็นค่าอะไรจำนวนเท่าใด
- ต้องจ่ายค่าที่พักหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ให้กับนายจ้างหรือไม่และต้องจ่ายเป็นจำนวนเท่าไร
- นายจ้างเรียกหรือรับหลักประกันการทำงานหรือไม่
- นายจ้างได้จัดให้การหยุดพักผ่อนหรือไม่
- สามารถใช้สิทธิในการลาป่วยและได้รับค่าจ้างในการใช้สิทธิลาป่วยหรือไม่
- ในขณะที่ทำงานนายจ้างได้จัดน้ำสะอาดสำหรับดื่มและมีปริมาณที่เพียงพอหรือไม่
- ที่พักอาศัยอยู่กับนายจ้างหรือไม่และลักษณะของที่พักอาศัยเป็นอย่างไร



การสอบสวนปากคำลูกจ้างผู้เสียหาย ประเด็นการสอบ?

สภาพการจ้างและการทำงาน

- นายจ้างกำหนดจ่ายอัตราค่าล่วงเวลาในวันทำงานและวันหยุด ค่าทำงานในวันหยุดเป็นจำนวนเท่าใด
- นายจ้างมีระยะเวลาในการค้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าล่วงเวลาในวันหยุด ค่าทำงานในวันหยุดหรือไม่และเป็นระยะเวลาเท่าใด
- จำนวนชั่วโมงที่ทำงานล่วงเวลาในวันทำงานและวันหยุดและจำนวนเงินที่ค้างจ่ายเป็นจำนวนเท่าใด
- นายจ้างค้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าล่วงเวลาในวันหยุด ค่าทำงานในวันหยุดหรือไม่เป็นจำนวนเท่าใด
- จำนวนเงินที่นายจ้างจ่ายมาแล้วเป็นจำนวนเท่าใด
- ใครเป็นผู้ควบคุมให้ทำงาน ผู้ควบคุมเกี่ยวข้องกับนายจ้างหรือผู้ที่รับไว้อย่างไร



การสอบสวนปากคำลูกจ้างผู้เสียหาย ประเด็นการสอบ?

สุขภาพและความปลอดภัย

- ประเภทลักษณะงานที่ต้องทำ คืออะไร เครื่องมือที่ต้องใช้คืออะไรบ้าง
- ได้รับการฝึกอบรมเพื่อการทำงานอะไรบ้าง นายจ้างจัดหาอุปกรณ์ให้หรือไม่หรือต้องซื้อหรือเช่าอุปกรณ์จากนายจ้าง และรู้สึกปลอดภัยเมื่อได้ใช้อุปกรณ์หรือไม่
- เคยได้รับบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยในการทำงานหรือไม่ และได้รับการดูแลรักษาหรือไม่
- ในขณะที่ทำงานถูกลงโทษหรือไม่ และถูกลงโทษเพราะอะไร ด้วยวิธีการอย่างไร
- การลงโทษถือเป็นมาตรการโดยทั่วไปหรือไม่ อย่างไร
- เคยถูกข่มขู่ คุกคาม ขู่เข็ญหรือทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินบ้างหรือไม่ พอลจะอธิบายได้หรือไม่



การสอบสวนปากคำลูกจ้างผู้เสียหาย ประเด็นการสอบ?

สภาพแวดล้อมในการใช้ชีวิต

- สามารถขอติดต่อกับสมาชิกครอบครัว หรือเพื่อนฝูงได้หรือไม่บ่อยครั้งแค่ไหน
- สามารถเข้าร่วมกิจกรรมหรือพบปะกับเพื่อนร่วมงานได้หรือไม่ แล้วกับคนที่อยู่นอกงานเป็นอย่างไรบ้าง
- สามารถเดินทางเข้าออกอย่างอิสระหรือไม่ และมีเวลาในการทำกิจกรรมอื่น ๆ บ้างไหม
- ยังคงถือครองหรือสามารถขอรับเอกสารแสดงตัวบุคคลและหนังสือเดินทางได้ทุกเมื่อหรือไม่
- การใช้ชีวิต สภาพแวดล้อมทั่วไปเป็นอย่างไรบ้าง ปลอดภัย สะอาด มีการถ่ายเทของอากาศดีหรือไม่



การสอบสวนปากคำลูกจ้างผู้เสียหาย ประเด็นการสอบ?

2.3 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายอื่น ๆ เนื่องจากอาจเป็นการกระทำความผิดกฎหมายหลายฉบับ

ภายหลังจากบันทึกข้อเท็จจริงเป็นที่เรียบร้อยแล้วให้อ่านบันทึกการสอบสวนข้อเท็จจริงให้ลูกจ้างฟังหรือให้ลูกจ้างอ่านข้อความทั้งหมด

หากลูกจ้างเป็นแรงงานข้ามชาติให้ล่ามแปลให้ลูกจ้างฟัง และให้ลูกจ้างลงลายมือชื่อในบันทึกการสอบสวนข้อเท็จจริงทุกแผ่น ทุกครั้งหากลูกจ้างไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้บันทึกไว้โดยชัดเจนและให้มีเจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อไว้เป็นพยานพร้อมระบุวัน เดือน ปีและตำแหน่งของผู้จดบันทึกไว้ด้วย



การสอบสวนปากคำพยาน

เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งพยานบางคนอาจไม่ใช่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แต่อาจเดินทางกลับประเทศต้นทาง หรือถูกดำเนินคดีฐานเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายหรือทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตแล้วถูกผลักดันส่งกลับซึ่งอาจเป็นการยากหากต้องนำตัวกลับมาสอบปากคำในฐานะพยาน



สถานที่เกิดเหตุ

หากสถานที่เกิดเหตุเป็นอาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ห้า แรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ห้าแรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปโดยใช้เครื่องจักร หรือไม่ก็ตาม สำหรับบรรจุ แปรรูป เก็บรักษาสัตว์น้ำ หรือนำสัตว์น้ำที่แปรรูปแล้วหรือยังมีได้แปรรูปมา บรรจุหีบห่อ และมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวหรือการกระทำความผิดเกี่ยวกับการ ใช้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี การให้เด็กทำงานอันตราย การให้เด็กทำงานในสถานประกอบกิจการ แปรรูปสัตว์น้ำ ให้แจ้งต่อคณะกรรมการมาตรฐานการทางปกครองเพื่อมีคำสั่งให้หยุดประกอบกิจการโรงงาน ตาม พ.ร.ก.ประมง พ.ศ. 2558



สถานที่เกิดเหตุ

กรณีพนักงานตรวจแรงงานเข้าตรวจสอบแล้วพบเอกสารราชการของคนต่างด้าวที่ยืนยันอายุของผู้เสียหายว่ามีอายุเกินกว่า 18 ปี หากเอกสารดังกล่าวแตกต่างจากข้อเท็จจริง รวมถึงพยานแวดล้อมอื่น ๆ เช่น สรีระของผู้เสียหาย หรือพยานบุคคลที่ทำให้เชื่อได้ว่าผู้เสียหายเป็นบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือลูกจ้างผู้เสียหายไม่มีเอกสารสำคัญประจำตัวที่สามารถบ่งบอกอายุได้

พนักงานตรวจแรงงานควรตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับอายุของผู้เสียหาย โดยจัดให้มีการตรวจอายุด้วยวิธีการทางการแพทย์ เนื่องจากเป็นสาระสำคัญและเป็นองค์ประกอบความผิด



สถานที่เกิดเหตุ

ซึ่งในกรณีที่ผลการตรวจอายุด้วยวิธีการแพทย์ของผู้เสียหายแตกต่างจากอายุตามที่ปรากฏในเอกสารราชการ การส่งเอกสารราชการไปยังหน่วยงานผู้ออกเอกสารราชการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นหน่วยงานในประเทศหรือต่างประเทศก็ตาม ก็เป็นเพียงการยืนยันเอกสารที่แท้จริงเท่านั้น มิได้เป็นการยืนยันความถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องอายุของผู้เสียหายแต่อย่างใด ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายมีความประสงค์เพื่อยืนยันความถูกต้องในประเด็นเรื่องอายุของผู้เสียหาย ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการ

การรวบรวมพยานแวดล้อมที่สามารถใช้ในการพิสูจน์ยืนยันอายุที่แท้จริงของผู้เสียหายหากพยานหลักฐานในการพิสูจน์ประเด็นดังกล่าวอยู่ในต่างประเทศ ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามช่องทางที่กฎหมายกำหนด

โดยให้ดำเนินการขอความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาผ่านอัยการสูงสุด ในฐานะผู้ประสานงานกลางความร่วมมือคดีอาญาระหว่างประเทศ

และในกรณีที่ผู้เสียหายมีร่องรอยการถูกทำร้าย ร่องรอยการมีเพศสัมพันธ์ หรือร่องรอยบาดแผลต่าง ๆ ตามร่างกายให้เจ้าหน้าที่ส่งตัวผู้เสียหายดังกล่าวให้แพทย์ทำการตรวจชันสูตรบาดแผลเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบสำนวนการสอบสวนด้วย



ข้อสังเกต

1. กรณีที่จำเป็นต้องใช้ล่ามในการแปลภาษาควรเป็นล่ามที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้ว และในกรณีผู้เสียหายมีสัญชาติเมียนมา ควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าสามารถสื่อสารภาษากลางของประเทศเมียนมาได้ เนื่องจากผู้เสียหายบางคนไม่สามารถสื่อสารภาษาเมียนมาได้แต่ใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสาร
2. ในกระบวนการสอบสวนผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กควรสร้างความเป็นมิตรและบริหารจัดการความกลัวของเด็กเพื่อให้เด็กมีความสะดวกใจในการพูดคุยมากยิ่งขึ้น
3. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดโดยให้ปรากฏรายละเอียด วันเวลาสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งในบางครั้งผู้เสียหายไม่สามารถระบุตัวตนของผู้กระทำความผิดได้อาจเนื่องจากปัญหาในการจดจำ การรับรู้ เช่น ไม่ทราบชื่อจริงของนายจ้าง หรือไม่สามารถจดจำลักษณะ หรือไม่ทราบสถานที่ตั้งของสถานประกอบการซึ่งควรแสวงหาข้อเท็จจริงให้มากที่สุด เช่น ชื่อเล่น ลักษณะท่าทาง ตำแหน่ง บริเวณสถานที่ซึ่งเป็นจุดสังเกต เป็นต้น



พยานหลักฐานที่ใช้ในการพิสูจน์การกระทำความผิด

พยานหลักฐาน ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพิสูจน์การกระทำความผิด หรือบริสุทธิ์ของจำเลย จึงจำเป็นต้องคงสภาพของพยานหลักฐาน เพื่อสามารถนำมาตรวจพิสูจน์ที่ห้องปฏิบัติการได้ถูกต้อง และพยานหลักฐานดังกล่าว จะต้องได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย



ประเภทของพยานหลักฐานในคดีอาญา

1. พยานบุคคล
2. พยานเอกสาร
3. พยานวัตถุ
4. พยานผู้เชี่ยวชาญ



พยานหลักฐานดิจิทัล

พยานหลักฐานดิจิทัล หมายถึง ข้อมูลคอมพิวเตอร์ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หมายถึง ข้อมูล ข้อความ คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ในสภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้ และให้หมายความรวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

พยานหลักฐานดิจิทัล ได้แก่ ข้อมูลที่ได้เก็บรักษาบนสื่อบันทึกข้อมูล หรืออยู่ระหว่างการส่ง รับ ด้วย วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถถูกใช้อ้างอิงเป็นพยานหลักฐาน

การเก็บพยานหลักฐานดิจิทัลจากเครื่องคอมพิวเตอร์

กรณีที่ 1 เครื่องคอมพิวเตอร์ปิดอยู่

- จัดบันทึกรายละเอียดทั้งหมดของเครื่อง
- ถ่ายรูป / วิดีโอ
- ถอดสายทั้งหมด
- บันทึกการเชื่อมต่อสายต่าง ๆ




เก็บสายต่อหรืออุปกรณ์ต่อพ่วงมาด้วย




กรณีที่ 2.1 เครื่องคอมเปิด - หน้าจอปิด

- ถ้าหน้าจอปิดอยู่ ดูสายไฟของจอว่าต่ออยู่หรือไม่
- เปิดหน้าจอจากปุ่มเปิดหน้าจอ
- ตรวจสอบดูว่าไฟสถานะของหน้าจอทำงานหรือไม่

กรณีที่ 2.2 เครื่องคอมเปิด - หน้าจอเปิด

- หน้าจอเปิดอยู่แล้วแต่หน้าจอมืด
- ชัยบเมาส์  ห้ามกดปุ่มบนเมาส์โดยเด็ดขาด
- หรือกดปุ่ม “Shift” บนแป้นพิมพ์ **ได้เพียงปุ่มเดียวเท่านั้น**
- ห้ามทำการทดลองสุ่มใส่รหัสผ่านโดยเด็ดขาด



- ปิดเครื่องโดยการดึงสายไฟของคอมพิวเตอร์ออกทันที
- ถ้าเป็นโน้ตบุ๊กให้กดปุ่ม Power ค้างไว้จนกว่าเครื่องจะปิด
-  ไม่ปิดเครื่องแบบ shut down



- ถ่ายภาพรายละเอียด หน้าจอแสดงผลของโปรแกรมที่เปิดอยู่ทุกหน้า
- ถ่ายภาพสายเชื่อมต่อต่าง ๆ
- ถ่ายภาพวัน เวลา ของเครื่องที่ปรากฏบนหน้าจอแสดงผล

การตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ตรวจเก็บพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์

ขั้นตอนที่ 1

การเข้าตรวจ

- ประชุมทีมตรวจค้น
- แบ่งหน้าที่ปฏิบัติงาน
- รักษาสถานที่เกิดเหตุ ป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ
- หัวหน้าชุด และผู้บันทึกภาพ เข้าสำรวจสถานที่
- วางป้ายหมายเลขกำกับ



หมายเหตุ: ถ้าพบโทรศัพท์มือถือ หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อยู่กับตัวบุคคล หรือผู้ต้องสงสัย ให้นำแยกออกมาก่อนทำขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2

จัดเก็บวัตถุพยาน

- ถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุ 3 ระยะ
- บันทึกตำแหน่งของวัตถุพยานที่พบ
- จัดเก็บวัตถุพยาน เขียนกำกับวัตถุพยาน

ขั้นตอนที่ 3

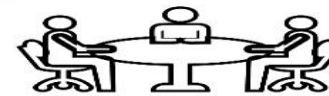
บันทึกวัตถุพยาน

- ปิดผนึกหีบห่อ
- ลงลายมือชื่อ
- วันที่จัดเก็บ
- ติดเอกสารข้อมูลของวัตถุพยานที่พบและลำดับการครอบครองวัตถุพยานไว้บนหีบห่อ
- ระบุรายละเอียดในบันทึกข้อมูลให้ครบถ้วน

ขั้นตอนที่ 4

ตรวจสอบและลงนาม

- ตรวจค้นโดยละเอียดอีกครั้ง
- เก็บวัตถุพยานครบถ้วนหรือไหม
- ทำบันทึกการตรวจยึดของกลาง / วัตถุพยาน
- พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีลงนาม
- ผู้ต้องสงสัยลงนาม



การเก็บพยานหลักฐานดิจิทัลจากโทรศัพท์



กรณีที่ 1 อุปกรณ์เปิดใช้งานอยู่ และสามารถเข้าใช้งานได้

ถ่ายภาพรายละเอียด หน้าจอแสดงผลของโปรแกรมที่เปิดอยู่ทุกหน้า และทุกแท็บ รวมถึงสายเชื่อมต่อ



เปิดการใช้งานโหมดเครื่องบิน (Airplane mode)



ข้อมูลเฉพาะ เช่น IMEI รุ่น ผู้ให้บริการ เป็นต้น



ปิดการเข้ารหัสผ่าน หรือจดบันทึกการรหัสผ่าน



ปิดการล็อกหน้าจอแสดงผล (Disable screen lock)



บรรจุในถุงที่ป้องกันคลื่นวิทยุ (Faraday Bag) หรือห่อหุ้มด้วยแผ่นฟอยล์ (ถ้ามี)



กรณีที่ 3

อุปกรณ์อยู่ในสถานะปิดการใช้งาน

- ดำเนินการบรรจุหีบห่อ
- ห้ามถอดแบตเตอรี่ออกจากตัวเครื่อง

⚠️ ทำการบันทึกภาพทุกขั้นตอน



พยานหลักฐานที่สำคัญที่เป็นองค์ประกอบของความผิดเกี่ยวกับแรงงานเด็ก และการบังคับใช้แรงงาน

1. เอกสารทั่วไป

- เอกสารที่เกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ เช่น ใบอนุญาตประกอบการ ใบอนุญาตขายต่าง ๆ เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ หรือการครอบครองสถานที่เกิดเหตุ

การตรวจสอบ : ส่งสำเนาเอกสารและใบอนุญาตต่าง ๆ ที่ตรวจพบ ไปตรวจสอบความถูกต้องกับหน่วยงานผู้ออกเอกสารนั้น ๆ เพื่อยืนยันความถูกต้องของพยานหลักฐาน

- เอกสารเกี่ยวกับการจ้างงาน เช่น สัญญาจ้าง ข้อบังคับ ทะเบียนการลงเวลางาน เป็นต้น

การตรวจสอบ : ตรวจสอบเนื้อหาและข้อความที่พบ ว่ามีความเชื่อมโยงกับพฤติการณ์ในคดีหรือไม่อย่างไร



พยานหลักฐานที่สำคัญที่เป็นองค์ประกอบของความผิดเกี่ยวกับแรงงานเด็ก และการบังคับใช้แรงงาน

- เอกสารประจำตัว เช่น บัตรประชาชน หนังสือเดินทาง บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (บัตรชมพู) หรือหนังสือคนประจำเรือ (Sea book/Seaman book) เพื่อใช้ระบุตัวตน และอายุของผู้เสียหาย

การตรวจสอบ : ส่งสำเนาเอกสารไปตรวจสอบกับหน่วยงานผู้ออกเอกสารนั้น ๆ

หนังสือเดินทาง : ตรวจสอบความถูกต้องจากสถานทูตของประเทศนั้น ๆ





พยานหลักฐานที่สำคัญที่เป็นองค์ประกอบของความผิดเกี่ยวกับแรงงานเด็ก และการบังคับใช้แรงงาน

- หนังสือคนประจำเรือสำหรับคนซึ่งมีสัญชาติไทย (Seaman book) เล่มสีน้ำเงินเข้ม :
ตรวจสอบความถูกต้องจาก กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม





พยานหลักฐานที่สำคัญที่เป็นองค์ประกอบของความผิดเกี่ยวกับแรงงานเด็ก และการบังคับใช้แรงงาน

□□ หนังสือคนประจำเรือสำหรับคนต่างด้าว (Sea book) เล่มสีเขียว/เหลือง :

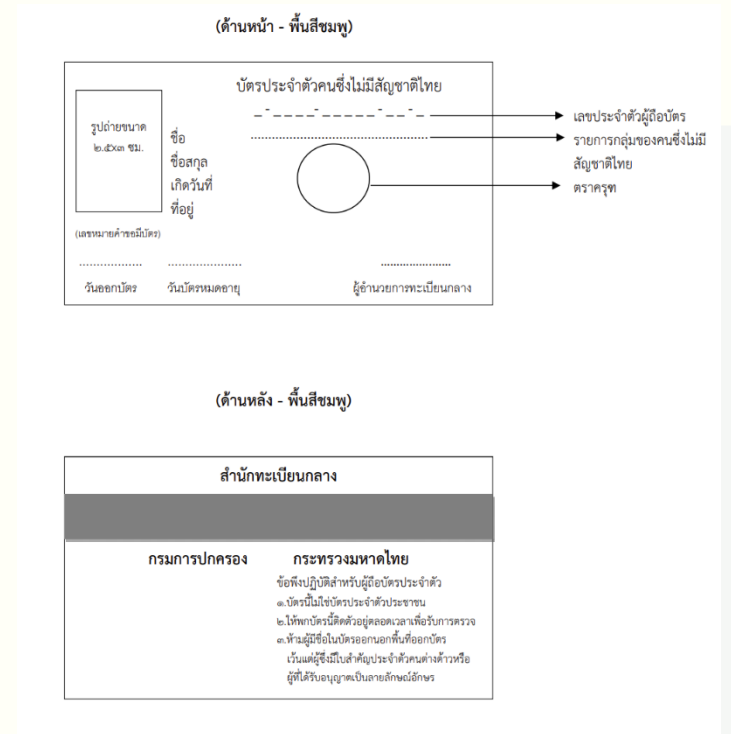
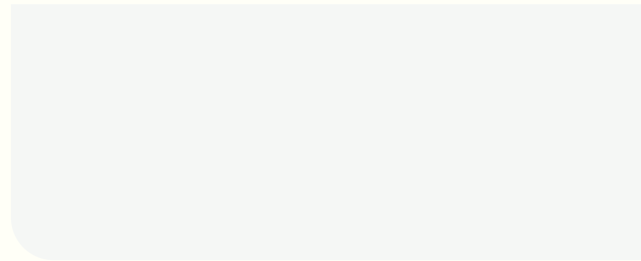


หนังสือคนประจำเรือสำหรับคนต่างด้าว



พยานหลักฐานที่สำคัญที่เป็นองค์ประกอบของความผิดเกี่ยวกับแรงงานเด็ก และการบังคับใช้แรงงาน

□□□ บัตรประจำตัวบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย :
 ตรวจสอบความถูกต้องจาก กรมการปกครอง
 กระทรวงมหาดไทย

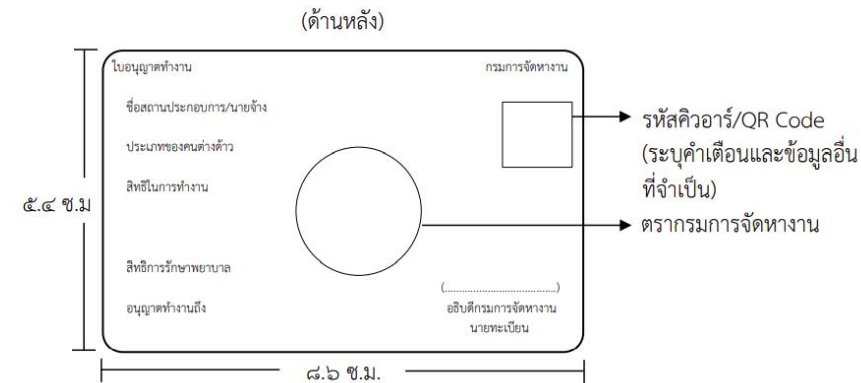
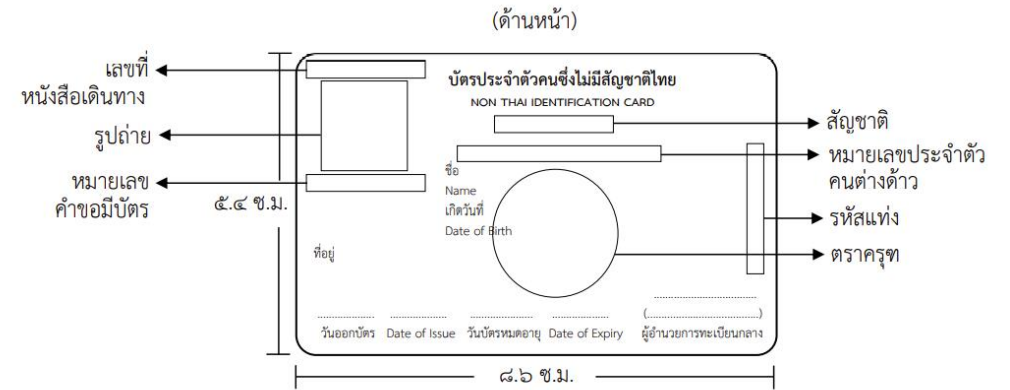




พยานหลักฐานที่สำคัญที่เป็นองค์ประกอบของความผิดเกี่ยวกับแรงงานเด็ก และการบังคับใช้แรงงาน

□□□ บัตรประจำตัวบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
+ ใบอนุญาตทำงาน :

ตรวจสอบความถูกต้องจาก กรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย และกรมการจัดหางาน
กระทรวงแรงงาน





พยานหลักฐานที่สำคัญที่เป็นองค์ประกอบของความผิดเกี่ยวกับแรงงานเด็ก และการบังคับใช้แรงงาน

2. หลักฐานทางการเงิน

เช่น สมุดบัญชีธนาคาร บัตรเอทีเอ็ม หลักฐานการเสียภาษี หลักฐานการจ่ายเงินเดือน เป็นต้น เพื่อใช้ในการตรวจสอบเส้นทางการเงิน ทั้งการรับเงินและจ่ายเงิน ระหว่างผู้เสียหายกับผู้ต้องหา

3. เสื้อผ้า เครื่องใช้ของแรงงานผู้เสียหาย

เพื่อแสดงให้เห็นว่าแรงงานหรือผู้เสียหายพักอาศัยหรือปฏิบัติงานอยู่ในที่เกิดเหตุ โดยอาจเป็นรูปแบบของโรงงาน เครื่องแต่งกายที่สกปรกจากการทำงาน ตลอดจนอุปกรณ์อื่น ๆ ที่มีไว้เพื่อใช้ประกอบการแต่งกายในการทำงาน

4. หลักฐานการแสดงการพันธนาการหรือการกักขัง

เช่น กุญแจมือ โซ่ตรวน หรือกลอนประตู เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการพิสูจน์พฤติการณ์การบังคับใช้แรงงาน



พยานหลักฐานที่สำคัญที่เป็นองค์ประกอบของความผิดเกี่ยวกับแรงงานเด็ก และการบังคับใช้แรงงาน

5. หลักฐานการร่วมประเวณี

เช่น ร่องรอยการมีเพศสัมพันธ์จากตัวผู้เสียหาย ร่องรอยสารคัดหลั่ง และถุงยางอนามัยที่ใช้แล้ว เพื่อประกอบพฤติการณ์การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ

6. วัตถุพยานที่เป็นสารเคมีอันตราย

หรือวัตถุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายกับผู้ทำงานในบริเวณดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวอย่าง พร้อมภาพถ่ายพาชนะที่บรรจุสารเคมีดังกล่าว ไปตรวจสอบกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าสารเคมีหรือวัตถุดังกล่าวอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอย่างไร



พยานหลักฐานที่สำคัญที่เป็นองค์ประกอบของความผิดเกี่ยวกับแรงงานเด็ก และการบังคับใช้แรงงาน

7. การตรวจสอบอายุของผู้เสียหาย

ในกรณีที่น่าเชื่อว่าบุคคลที่เป็นผู้เสียหายมีอายุไม่เกิน 18 ให้ส่งตัวผู้เสียหายไปที่โรงพยาบาลของรัฐ เพื่อให้แพทย์ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบอายุของผู้เสียหาย และหากผลการตรวจสอบอายุของผู้เสียหายขัดหรือแย้งกับข้อมูลที่ปรากฏตามเอกสารราชการ ให้เจ้าหน้าที่ส่งตัวผู้เสียหายไปตรวจสอบอายุกับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่โรงพยาบาลอื่นซ้ำอีก หากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกัน ให้พิจารณายึดถือความเห็นของแพทย์เป็นสำคัญ แต่หากความเห็นของแพทย์ในการตรวจอายุครั้งที่สอง แตกต่างไปจากผลการตรวจอายุครั้งแรก ควรจัดให้มีการส่งตรวจอายุครั้งที่ 3 และหากผลการตรวจ 2 ใน 3 ครั้ง ที่ส่งตรวจกับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ แตกต่างไปจากข้อมูลในเอกสารราชการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาหาพยานแวดล้อมอื่น เช่น พยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานอื่นใด เพื่อที่จะใช้ระบุอายุที่แท้จริงของผู้เสียหาย ก่อนดำเนินคดี และตั้งข้อกล่าวหา เพื่อจะได้ใช้กฎหมายให้เหมาะสมกับตัวผู้เสียหายต่อไป



พยานหลักฐานที่สำคัญที่เป็นองค์ประกอบของความผิดเกี่ยวกับแรงงานเด็ก และการบังคับใช้แรงงาน

8. หลักฐานแสดงข้อมูลพิกัด จุดจอดเรือ การเข้า-ออกท่าเรือ และเส้นทางการเดินเรือของเรือลำที่เกิดเหตุ

การตรวจสอบ : สามารถตรวจสอบไปยังหน่วยงานดังต่อไปนี้

- กรมเจ้าท่า
- กรมประมง
- ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก (PIPO)
- ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)

9. หลักฐานจากกล้องวงจรปิดภายในบริเวณสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งอาจพบภาพผู้เสียหายขณะกำลังทำงาน หรือถูกนายจ้างบังคับให้ทำงาน



พยานหลักฐานที่สำคัญที่เป็นองค์ประกอบของความผิดเกี่ยวกับแรงงานเด็ก และการบังคับใช้แรงงาน

10. หลักฐานภาพถ่ายหรือวิดีโอที่เป็นภาพลามกของผู้เสียหาย เพื่อใช้พิสูจน์การกระทำความผิดของผู้เสียหาย
11. หลักฐานในการติดต่อสื่อสาร เช่น ข้อมูลการสนทนาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ข้อมูลการโทรศัพท์มือถือ ข้อมูลการรับส่งข้อความสั้น (SMS) เป็นต้น เพื่อใช้ในการหาพิสูจน์ความเชื่อมโยงระหว่างตัวผู้ต้องหาและผู้เสียหาย
12. ข้อมูลพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่อยู่ในวัตถุพยานทางดิจิทัล เช่น คอมพิวเตอร์, โทรศัพท์มือถือ หรือ Flash Drive จำเป็นต้องส่งให้ผู้ชำนาญการตรวจพิสูจน์ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบการดำเนินคดี



การดำเนินงานคดี



ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

1. ระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาและการเปรียบเทียบผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานและความปลอดภัยในการทำงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2559
2. ระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ว่าด้วยการตรวจสถานประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559
3. ระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ว่าด้วยการตรวจแรงงานและการดำเนินคดีอาญาผู้กระทำความผิดตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล พ.ศ. 2561



ขั้นตอนการดำเนินคดี

1. การรวบรวมพยานหลักฐานที่ได้จากการตรวจแรงงานทำบันทึกเสนอขอความเห็นชอบผู้บังคับบัญชา และจัดทำหนังสือส่งดำเนินคดีถึงผู้กำกับการสถานีตำรวจในท้องที่เกิดเหตุ
2. ให้พนักงานตรวจแรงงานผู้ได้รับมอบหมายไปร้องทุกข์หรือกล่าวโทษนำหนังสือขอให้ดำเนินคดีนายจ้างไปพบผู้กำกับการสถานีตำรวจ พร้อมด้วยสำเนาสำนวนคดีที่ได้รับรองถูกต้องโดยแนบคำสั่งกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ที่ 409/2553 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2553 เรื่อง มอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษเพื่อดำเนินคดีอาญาผู้กระทำความผิด พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีจะทำการสอบสวนโดยบันทึกถ้อยคำพนักงานตรวจแรงงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเป็นผู้กล่าวโทษหรือร้องทุกข์ให้ โดยสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดของการกระทำความผิดว่ามีพฤติการณ์อย่างไรบ้าง ผิดต่อกฎหมายอย่างไร ดำเนินรูปพรรณผู้กระทำความผิด และจัดการลงบันทึกประจำวันออกเลขรับคดีอาญาของสถานีตำรวจนั้น ๆ พนักงานตรวจแรงงานผู้รับผิดชอบจะต้องจดเลขคดีอาญาและหลักฐานการลงบันทึกประจำวันไว้ ชื่อพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีไว้เพื่อความสะดวกในการประสานงานคดี ติดตามผลการสอบสวนและการสั่งคดีต่อไป



ขั้นตอนการดำเนินคดี

3. พนักงานตรวจแรงงานต้องติดตามประสานกับพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการเพื่อทราบผลการดำเนินการ การทำความเห็นสั่งคดีของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ หากพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนพยานบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้วก็จะทำความเห็นสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 140 ถึงมาตรา 142
4. ถ้ามีการฟ้องคดีต่อศาล พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจะต้องไปเบิกความเป็นพยานในศาลและประสานงานกับพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนในการติดตามพยานในคดีมาเบิกความในศาลเพื่อนำส่งเงินค่าปรับเข้ากองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างต่อไป และต้องขอสำเนาคำพิพากษามาประกอบสำนวนคดีไว้เพื่อรายงานผลการดำเนินการในขั้นต่อไป



การคุ้มครองสิทธิประโยชน์



การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านแรงงาน

ในการรับคำร้อง (คร.7) พนักงานตรวจแรงงานควรมีการประสานงานถึงขั้นตอนการดำเนินการต่างๆให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในคดีการบังคับใช้แรงงานหรือการค้ำมนุษย์ได้ทราบ เพื่อมิให้ผลกระทบต่อการดำเนินคดีอาญาของทางพนักงานสอบสวน



จบการบรรยาย

คำถาม?